

Odlišné stanovisko

sudcu Petra Straku

k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 130/2019

1. Podľa § 67 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov pripájam svoje odlišné stanovisko k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 130/2019 z 26. novembra 2019.

2. Podľa tvrdení sťažovateľa sa proti nemu ako povinnému vedie deväť rokov exekúcia na vymoženie pohľadávky 50 € s príslušenstvom, pričom má ísť o dôchodcu v nepriaznivých majetkových pomeroch a bez prostriedkov na advokáta. Exekučnému súdu vytkol neprimerane dlhý exekučný proces.

3. Ústavný súd predmetným uznesením o odmietnutí veci síce konštatoval prieťah, no berúc do úvahy okolnosti prípadu ho kvalifikoval nie ako zbytočný prieťah, ale ako prieťah ojedinelý. Uvedomujem si, že ústavný súd si v rámci svojej rozhodovacej činnosti vybudoval istú doktrínu, no chcel by som poukázať na nebezpečenstvo prílišného formalizmu v obdobných konaniach.

4. Okresný súd 1. marca 2010 vydal poverenie súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ doručil 6. apríla 2010 námietky proti exekúcii, ktorým okresný súd uznesením z 11. novembra 2011 nevyhovel. Uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť až 17. júna 2016. O námietkach sťažovateľa proti exekúcii sa od momentu rozhodnutia po jeho správoplatnenie viedol proces zhruba 5 rokov. Pre zmenu o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie z 3. marca 2017 sa popri zmene oprávneného rozhodovalo 22 mesiacov.

5. Zastávam názor, že v demokratickej spoločnosti, navyše voči osobe, ktorá apelovala na svoju nelichotivú majetkovú situáciu (starobný dôchodca, chránená osoba), je deväťročná exekúcia neakceptovateľná. Určite sa deväť rokov exekúcia netýkala výlučne doručovania, a teda jej zdĺhavosť nemožno pripísať len na vrub sťažovateľovi. Dôsledky exekúcie sú na život exekvovanej osoby veľmi nepríjemné (postihovanie účtov, starobného dôchodku, hnutelných aj nehnuteľných vecí, predpokladané vstupy exekútora do obydľia, postih účtu v banke atď.), pričom už samotná vedomosť o skutočnosti, že je proti osobe vedené exekučné konanie, implikuje u povinného a jeho rodinných príslušníkov stav neistoty.

6. Poukazujem na case law Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý v bode 75 rozsudku vo veci Hartman proti Českej republike (rozsudok ESLP z 10. 7. 2003, č. 53341/99) uviedol, že jedným z kritérií, ktoré je potrebné v rámci posúdenia prejednávania veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), je **aj význam veci pre sťažovateľa s ohľadom na jeho vek a zdravotný stav**.

7. Súčasne sa pre účely záveru o porušení referenčných noriem mal brať zreteľ nielen na problematické parciálne prietahy, ale bolo potrebné ich aj konzekventne posúdiť s deväťročným vymáhacím procesom. To z môjho pohľadu indikuje inkompatibilitu s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

8. Nesúhlasím s odôvodnením v súvislosti s nízkou vymáhanou sumou v bode 25 (50 €): „... v tomto kontexte preto ústavný súd nepovažuje zásah do stavu právnej istoty sťažovateľa v súvislosti s rozhodovaním o jeho návrhu na zastavenie exekúcie okresným súdom za tak významný, aby to malo za následok porušenie práv sťažovateľa.“ Vedomosť, že proti osobe (akejkoľvek) prebieha exekučné konanie, ktoré môže mať za následok materiálnu ujmu, a to v rozsahu, ktorú vlastne presne nie je možné ani odhadnúť (náklady na právne zastúpenie – vopred neurčitý počet

úkonov právneho zástupcu, existencia úrokov z omeškania – vopred neurčitá doba konania, náklady na exekučné konanie – vopred neurčitý počet úkonov právneho zástupcu), má s určitosťou negatívne následky na psychiku takejto osoby (a je jedno, či ide o sumu napr. 50 €). Teda nesúhlasím s konštatovaním o zníženom význame dotknutých práv sťažovateľa.

9. Skutočnosť, že sťažovateľ sám prispel k nelichotivému procesnému stavu (vyhýbanie sa doručovaniu), môže mať relevanciu, napr. čo sa týka parciálneho práva (pri otázke len čiastočného priznania, resp. nepriznania primeraného finančného zadost'učinenia), no nie je možné rezignovať na úlohu súdu, ktorý vedie konanie a je za vedenie konania v plnom rozsahu zodpovedný. V tejto súvislosti poukazujem napríklad na nález Ústavného súdu Českej republiky z 22. januára 2004 sp. zn. IV. ÚS 475/03, kde súd k námietke vedľajšieho účastníka konania spočívajúcej v tom, že doba trvania sporu je výlučne zapríčinená správaním samotnej sťažovateľky, uviedol: „... *nie je možné pričítať dĺžku konania pred súdom prvého stupňa po zrušujúcom rozsudku dovolacieho súdu výlučne postojom sťažovateľky, ale naopak predovšetkým samotnému súdu, ktorý v konaní nepostupoval tak, ako bol povinný. Je nutné v tejto súvislosti zdôrazniť, že snaha ktoréhokoľvek účastníka občianskoprávneho konania toto konanie nedôvodne naťahovať nemôže viesť k rezignácii všeobecného súdu na zachovanie princípu primeranej dĺžky daného konania.*“

10. Všeobecné súdy v Slovenskej republike sú vybavené na to, aby exekúciu o 50 € s príslušenstvom ukončili bez akýchkoľvek prieťahov. Aj keď, ako sa uvádza v bode 19 uznesenia, drvivú väčšinu úkonov vykonáva exekútor, súdu však zostáva dohľad nad súdnym exekučným konaním vrátane povinnosti konať ex offo vrátane možnosti zastavenia márnej exekúcie. Súd má teda možnosti a prostriedky, aby bol pri exekúcii úspešný, menej úspešný alebo ju pre nepostihnuteľný majetok zastavil. Keď tak deväť rokov nedokázal urobiť, okolnosti, najmä zdĺhavé doručovanie a rozhodovanie o návrhu na zastavenie exekúcie, indikujú, že sťažnosť vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a právu na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo potrebné posúdiť nie ako neopodstatnenú, ale prijať ju na ďalšie konanie a preskúmať jednotlivé prieťahy aj v kontexte na extrémnu dĺžku postihovania majetku pre účely vymoženia istiny 50 €.

V Košiciach 26. novembra 2019

Peter Straka
sudca